

більш точні криміналістичні карти, покращують ідентифікацію кримінальних правопорушників та взаємозв'язків між кримінально-протиправними діями. Таким чином, інтеграція сучасних технологій у криміналістичну науку та практику є необхідною умовою для успішного розслідування кримінальної протиправності у складних умовах війни та післявоєнного відновлення.

Список використаних джерел

1. Ahmed M. Al-Samman, Tawfik Al-Hadhrami, Ahmad Al Shami, Fuad Alnajjar. Research Challenges and Opportunities in Drone Forensics Models. *MDPI Journal*. 2021. No 10 (1519). URL: <https://doi.org/10.3390/electronics10131519>

2. Pajares Gonzalo. Overview and Current Status of Remote Sensing Applications Based on Unmanned Aerial Vehicles (UAVs). *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, 2015, 81(4), 281–330. URL: <https://doi.org/10.14358/PERS.81.4.281>

3. Forensic Intelligence and Its Application in Public Safety. *Legal Desire Media*. 2020. URL: <https://legaldesire.com/forensic-intelligence-and-its-application-in-public-safety/>

Мозгова Олена Юрійівна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра Національної академії
внутрішніх справ;

Пилипенко Діана Євгенівна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник Танчик К. А.:

викладач кафедри криміналістики
навчально-наукового інституту
права та психології Національної
академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НАПАДІВ (ОБСТРІЛІВ) НА ЦИВІЛЬНІ ОБ'ЄКТИ

В умовах воєнного стану на території України фіксується велика кількість злочинів, вчинених з використанням різного

виду озброєння. Під час розслідування злочинів такої категорії особливу роль відіграє своєчасне та якісне проведення огляду місця події з метою виявлення та фіксації слідової картини та вилучення речових доказів (складових частин ракет, реактивних снарядів, суббоеприпасів).

Криміналістичні дослідження огляду місця події обстрілу (вибуху) є одним з найскладніших і найвідповідальніших етапів розслідування таких злочинів. Ці події характеризуються масштабними руйнуваннями, великою кількістю уламків та слідів, що вимагають детального аналізу та комплексного підходу. [3]

Метою ж таких досліджень є відновити саму картину події, встановити причини вибуху, ідентифікувати вибуховий пристрій та його компоненти. Під час огляду місця події після "прильоту" (обстрілу), вибуху фахівці збирають широкий спектр доказів, які можуть допомогти в розслідуванні кримінального правопорушення та ідентифікації винного. Перелік вилучених об'єктів може варіюватися залежно від конкретних обставин, але зазвичай включає:

- Фрагменти боеприпасів, а саме уламки ракет, снарядів, бомб тощо. За їх допомогою ми можемо визначити тип зброї, з якої був здійснений обстріл або яка була причиною вибуху, а також напрямок його руху та ураження.

- Детонатори та запали, саме ці елементи допомагають встановити, як саме було ініційовано вибух.

- Сліди вибухової речовини, якщо детальніше самі рештки вибухової речовини, які можуть залишитися на місці події, дозволяють ідентифікувати її тип.

- Уламки уражених об'єктів: (скло, бетон, метал та інші матеріали), пошкоджені вибухом, можуть містити сліди, які допоможуть у розслідуванні.

- Біологічні матеріали, до них ми відносимо: (сліди крові, волосся, слини) вони можуть містити ДНК людини, яка постраждала при здійсненні обстрілу, вибуху.

- Документи та інші предмети, які можуть бути пов'язані з обстрілом, вибухом, включаючи документи, особисті речі, відбитки пальців тощо [5].

Дослідження місць обстрілів передбачають проведення балістичної експертизи з метою визначення траєкторії польоту снарядів, характеристик зброї та інших балістичних параметрів. Отримані дані дозволяють реконструювати подію обстрілу та встановити відповідальних осіб. Хоча чинне кримінально-процесуальне законодавство не прямо передбачає обов'язкове

складання експертної довідки за результатами таких досліджень, прийнято вважати це необхідним для всебічного та об'єктивного розслідування [4].

Після проведення огляду місця події, всі вилучені матеріали ретельно фіксуються, упаковуються та направляються на проведення комплексу криміналістичних досліджень, які включають в себе:

Фізико-хімічні дослідження:

– Аналіз речовин вибухової та пожежонебезпечної дії: визначення складу вибухової речовини, її властивостей, а також наявності слідів інших речовин, які могли бути використані при виготовленні вибухового пристрою.

– Дослідження металів та сплавів: визначення складу фрагментів металу, які могли залишитися від вибухового пристрою або боеприпасу. Це дозволяє встановити тип використовуваного боеприпасу або вибухового пристрою.

– Аналіз слідів вибухової хвилі: дослідження пошкоджень будівель, споруд та інших об'єктів, які могли бути спричинені вибуховою хвилею. Це дозволяє оцінити потужність вибуху та визначити його епіцентр.

– Аналіз слідів горіння: дослідження слідів горіння на об'єктах, які могли бути пошкоджені пожежею, що виникла в результаті вибуху.

Балістичні дослідження:

Предметом вивчення є вогнепальна зброя та боеприпаси, включаючи гранатомети, ракетно-реактивну та ствольну артилерію, а також сліди їх застосування і умови пострілу. Основні задачі експертизи вогнепальної зброї та боеприпасів включають визначення, чи належать об'єкти до категорії вогнепальної зброї або боеприпасів; встановлення їх виду, калібру, моделі, стану, а також придатності для стрільби; ідентифікацію частин вогнепальної зброї. У випадку слідів зброї та обставин стрільби, дослідження націлене на встановлення конкретного екземпляра зброї за слідами на кулях та гільзах, а також з'ясування обставин використання зброї або схожих за конструкцією предметів. Завдання відповідного дослідження полягають у визначенні належності до відповідного типу зброї, а також у встановлення їх типу, марки, моделі, методів виготовлення та готовності до використання за призначенням [2].

Молекулярно-генетичні дослідження:

Молекулярно-генетична експертиза стала невід'ємною частиною сучасного криміналістичного дослідження, особливо при розслідуванні складних злочинів, таких як вибухи. Цей метод дозволяє виявляти і ідентифікувати мікроскопічні біологічні сліди, які можуть залишитися на місці події, і таким чином встановлювати зв'язки між різними об'єктами та особами.

Аналіз біологічних слідів, їх виявлення та ідентифікація (кров, слина, волосся тощо), які могли залишитися на місці події можуть допомогти нам виключити невинних осіб і в цілому відновити послідовність дій.[2]

Отже, криміналістичні дослідження місць подій є одним з найскладніших, але водночас найважливіших етапів розслідування злочинів, пов'язаних з використанням вибухових пристроїв. Особливо гостро ця проблема постала в умовах сучасного воєнного стану на території України, де такі злочини стали звичним явищем. Таким чином, найважливішим завданням огляду місця події під час розслідування нападів (обстрілів) на цивільні об'єкти є повне виявлення і детальна фіксація слідів вибуху. Важливим є вилучення інформативних залишків ракет з маркувальним позначенням. У разі відсутності таких залишків ракет або авіаційних бомб стає практично неможливим проведення дослідження з метою визначення виду вибухового пристрою, який був застосований.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88)

2. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

3. Куча М. С., Вдовиченко О. Л., Рябінін І. М. Судова вибухово-технічна експертиза за експертною спеціальністю 5.2. «Дослідження вибухових пристроїв, слідів та обставин вибуху»: завдання, особливості та порядок призначення : практичний посібник для слідчих. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2021.

4. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9a876475-2c94-43ab-bc9f-934984dbf340/content>

5. <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/11602/1/52.pdf>.